KANSANELÄKELAITOS
Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

Lausunto

9.3.2022

Diaari
42/010/2022

DARK
22/010/42

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kansaneläkelaitos (Kela) kiittää valmistelijoita perusteellisesta valmistelutyöstä ja mahdollisuudesta antaa lausunto.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oppilas- ja opiskelijahuoltolakia (1287/2013), terveydenhuoltolakia (1326/2010), korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia (695/2019, opiskeluterveydenhuoltolaki), sosiaalihuoltolakia (1301/2014) ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettua lakia (784/2021). Opiskeluterveydenhuoltolakiin ja terveydenhuoltolakiin tehtävät muutokset koskevat Kelaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestäjänä. Terveydenhuoltolain 17 §:n 4 momentissa oleva Kelaa ja Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiötä (YTHS) koskeva yhteistyövelvoite esitetään siirrettäväksi opiskeluterveydenhuoltolakiin. Terveydenhuoltolain 17 pykälään myös esitetään lisättäväksi uusi momentti, jossa viitataan opiskeluterveydenhuoltolakiin.

Nykyisessä opiskeluterveydenhuoltolain 6 §:n 1 momentissa säädetään, että Kela vastaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä valtakunnallisesti. Pykälään esitetään lisättäväksi uusi momentti, jonka mukaan Kelan olisi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuoltoa järjestäessään toimittava yhteistyössä korkeakoulujen, YTHS:n, opiskelijoiden edustajien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa. Opiskeluterveydenhuoltolain 8 pykälään esitetään lisättäväksi uusi momentti, jossa säädetään YTHS:n velvollisuudesta toimia opiskeluterveydenhuollon palveluja tuottaessaan yhteistyössä korkeakoulujen, Kelan, opiskelijoiden ja muiden tarvittavien tahojen kanssa. Opiskeluterveydenhuoltolain 37 §:ssä säädetään opiskeluterveydenhuoltolain perusteella annettavien päätösten muutoksenhausta. Pykälään esitetään teknisiä muutoksia, joiden tarkoituksena on huomioida oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) voimaantulo.

Kela on antanut aikaisemmin lausuntonsa nyt lausuttavana olevaa esitystä valmisteltaessa. YTHS:n rooli opiskeluterveydenhuoltopalveluiden tuottajana on erityinen ja sille säädettyihin tehtäviin kuuluva vastuu on erilaista kuin tavanomaisesti palvelun tuottajalle kuuluva vastuu. YTHS:llä on myös paremmat edellytykset tehdä yksilötasolla vaikuttavaa yhteistyötä opiskelijoiden ja korkeakoulujen hyvinvointipalveluiden kanssa. Kelan näkemyksen mukaan esityksen mukainen YTHS:ää koskeva yhteistyövelvoite on perusteltu ja täydentää riittävällä tavalla Kelalle esitettyä yhteistyövelvoitetta.

Tällä hetkellä voimassa olevasta terveydenhuoltolain 17 §:ssä säädetystä opiskeluterveydenhuoltoon liittyvästä Kelan yhteistyövelvoitteesta poiketen, nyt esitetty yhteistyövelvoite ei enää Kelan osalta koske alaikäisten opiskelijoiden vanhempien ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä. Alaikäisen opiskelijan vanhempien ja huoltajien kanssa

tehtävä yhteistyö on vähäistä, koska korkeakoulututkintoa suorittavia alaikäisiä opiskelijoita ei ole määrällisesti paljon. Myöskään Kelan tietojensaantioikeudet eivät tällä hetkellä mahdollista alaikäisen opiskelijan vanhempien ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä nykyisen yhteistyövelvoitteen edellyttämällä tavalla opiskeluterveydenhuoltoa järjestettäessä. YTHS:llä sen sijaan on paremmat edellytykset tällaisen yhteistyöhön tekemiseen. Kela pitää nyt ehdotettua yhteistyövelvollisuuden laajuutta alaikäisten opiskelijoiden kannalta riittävänä, koska esityksen mukainen YTHS:ää koskeva yhteistyövelvoite kattaa myös alaikäiset opiskelijat.

Kelan aikaisemmin esittämät huomiot yhteistyövelvoitetta koskevan sääntelyn osalta on otettu lainvalmistelussa asianmukaisesti huomioon. Kela pitää johdonmukaisena ratkaisuna säätää Kelan ja YTHS:n yhteistyövelvoitteista opiskeluterveydenhuoltolaissa. Kelan näkemyksen mukaan myös opiskeluterveydenhuoltolain 37 pykälään ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia ja perusteluja, koska oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki on tullut voimaan 1.1.2020.

Lisätietoja Erika Juutinen

Mia Helle
Yksikön päällikkö

Reija Jääskeläinen
Osaamiskeskuksen päällikkö